

RECU LL DE SENTÈNCIES DEL TRIBUNAL SUPERIOR DE JUSTÍCIA DE CATALUNYA

Rosa Barceló Compte
Doctora en dret
Universitat de Barcelona

Aquest treball conté un resum de les resolucions en matèria de dret civil dictades pel Tribunal Superior de Justícia de Catalunya en el període comprès entre els mesos d'abril i desembre de l'any 2018. Hem seleccionat les sentències que hem considerat més oportunes perquè contenen alguna qüestió rellevant dogmàticament, amb la intenció que aquesta recopilació serveixi al lector com a eina d'interpretació i aplicació de la normativa catalana civil.

1. DRET DE FAMÍLIA

1.1. ALIMENTS

Sentència del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya (STSJC) de 7 de juny de 2018 (JUR/2018/238215)

Recurs de cassació 160/2017

Ponent: Jordi Seguí Puntas

Article 237-9 [Codi civil de Catalunya (CCCat)]. 1. La quantia dels aliments es determina en proporció a les necessitats de l'alimentat i als mitjans econòmics i a les possibilitats de la persona o les persones obligades a prestar-los.

Cal establir un judici de proporcionalitat en la determinació de la quantia dels aliments que s'ha de prestar: aliments a favor d'un fill major d'edat amb capacitat modificada i potestat parental rehabilitada; determinació prèvia de les necessitats de l'alimentat, dels seus recursos econòmics i de les possibilitats de les persones obligades a prestar aliments. S'ha d'entendre l'obligació parental de prestar aliments en el sentit més ampli (236-17.1 CCCat), és a dir, comprenent tot el que és indispensable per al manteniment, l'habitatge, el vestit i l'assistència mèdica de la persona alimentada.

El TSJC constata que és necessari, quan es calculi el còmput global de la quantia que es determini, tenir en compte els ingressos procedents del treball personal, així

com els rendiments del patrimoni propi de les persones obligades a prestar aliments. També cal ponderar, en la quantia final, els ingressos que percep l'alimentat per la seva discapacitat, ja sigui per a reduir la quantia en proporció a les seves necessitats o per a incrementar-la d'acord amb les possibilitats econòmiques de les persones obligades a prestar aliments, si aquestes reben algun tipus d'ajut com a cuidadores o convivents de la persona dependent.

STSJC de 17 de maig de 2018 (JUR/2018/250730)
Recurs de cassació 54/2017
Ponent: Jordi Seguí Puntas

Article 237-1 [CCCat]. 1. S'entén per aliments tot el que és indispensable per al manteniment, l'habitatge, el vestit i l'assistència mèdica de la persona alimentada, i també les despeses per a la formació si aquesta és menor i per a la continuació de la formació, un cop assolida la majoria d'edat, si no l'ha acabada abans per una causa que no li és imputable, sempre que mantingui un rendiment regular. Així mateix, els aliments inclouen les despeses funeràries, si no estan cobertes d'una altra manera.

Si les persones obligades a prestar aliments són els progenitors de les persones alimentades, l'article 237-1 CCCat estableix que l'obligació s'ha de distribuir entre aquestes proporcionalment als seus recursos econòmics i les seves possibilitats.

Es tracta d'una obligació que, en relació amb els fills menors, té fonament constitucional en els apartats 1 i 3 de l'article 39 de la Constitució espanyola (CE) i que es configura en el si de l'ordenament jurídic com un deure de contingut ètic. En aquest sentit, es qualifica l'obligació d'aliments de deure inherent a la filiació. Tanmateix, si la persona obligada a prestar aliments es troba en situació de pobresa absoluta (per exemple, en situació d'insolvència), queda justificada la suspensió d'aquesta obligació. Ara bé, en el cas descrit per la Sentència no es compleix la hipòtesi de pobresa absoluta perquè l'obligat podia accedir al mercat laboral des de la seva excarceració i, per tant, era capaç d'obtenir una font d'ingressos que li permetria satisfer la prestació d'aliments a favor de les seves filles.

STSJC de 23 d'abril de 2018 (RJ/2018/4121)
Recurs de cassació 18/2017
Ponent: Jordi Seguí Puntas

Article 233-7 [CCCat]. 1. Les mesures establertes per un procés matrimonial o per un conveni atorgat davant de notari o lletrat de l'Administració de

justícia es poden modificar, mitjançant una resolució judicial posterior, si varien substancialment les circumstàncies concurrents en el moment de dictar-les. També es poden modificar, en tot cas, de comú acord entre els cònjuges dintre de llurs facultats d'actuació.

Per tal de modificar qualsevol mesura que hagi estat establerta en un procés matrimonial és necessari que variïn substancialment les circumstàncies concurrents en el moment de dictar la mesura. Com a regla general, les mesures acordades en un procés de separació subsistiran en un de divorci posterior, sobretot les que afectin els aliments dels fills menors, ja que el fonament que les sosté és la filiació, no pas el vincle matrimonial o afectiu existent entre els progenitors.

Les despeses extraordinàries del menor no estaven considerades ni en la primera sentència de divorci ni en les que es van dictar posteriorment a causa de les accions de modificació de les mesures; tanmateix, els aliments regulats en el llibre segon del Codi civil de Catalunya s'han d'entendre en sentit ampli, motiu pel qual el TSJC considera necessari establir el règim de contribució a les despeses extraordinàries del fill.

L'obligació de prestar aliments s'ha d'entendre en un sentit ampli i, per tant, cal incloure-hi també les despeses extraordinàries dels fills menors, per la qual cosa és necessari que s'estableixin encara que no estiguessin previstes ni en el conveni de divorci ni en el primer procés de modificació de les mesures.

1.2. INSTITUCIONS TUTELARS: LA CURATELA

STSJC de 4 de juny de 2018 (JUR/2018/235590)

Recurs de cassació 3/2018

Ponent: Maria Eugènia Alegret Burgués

Article 223-1 [CCCat].- S'han de posar en curatela, si escau, les persones següents:

[...]

b) Els incapacitats amb relació als quals no s'hagi considerat adequada la constitució de la tutela.

La regulació catalana en matèria d'institucions de protecció de la persona recull una gran varietat d'instruments de protecció i possibilita així que es cobreixi el ventall de situacions en què es troben les persones que no es poden governar per elles mateixes. La tutela és la institució que més incideix en la capacitat d'obrar de la persona amb capacitat modificada i es considera necessària quan la persona és incapaç de prendre decisions que l'afecten, situació a la qual es pot afegir, també, la manca, inadequació o impossibilitat de suport familiar.

En un altre sentit, la curatela es concep com una institució complementadora de la capacitat adequada en els casos en què la persona protegida és capaç d'actuar per si mateixa. Malgrat tot, la Sentència admet que, en supòsits d'incapacitació parcial, el curador pot disposar de facultats d'administració i, si així es considera finalment, pot actuar com a representant.

La STSJC 52/2018, de 4 de juny, remarca que les funcions que s'atribueixen al tutor i al curador no s'estableixen predeterminadament ni amb caràcter d'inamovibilitat, atès que la institució que finalment es reculli com a adient ho serà en funció de la patologia de la persona tutelada i de la classe de protecció que requereixi la persona d'acord amb la intensitat de la modificació de la capacitat personal declarada.

La Sentència palesa que el mateix malalt ignora la malaltia que pateix i, en conseqüència, desatén el tractament mèdic que li correspondria. Per tant, la resposta judicial en forma d'assistència es tradueix en un acompanyament en el tractament prescrit pels facultatius que es resoldrà a través de la figura del curador, qui rebrà la informació sobre l'abast d'una intervenció eventual en l'àmbit de la salut de la interessada (*ex art. 212-1.4 CCCat*) i consentirà la intervenció mèdica necessària en nom d'aquesta, tal com preveu l'article 212-2.2 CCCat.

1.3. LA PROTECCIÓ DELS MENORS DESEMPARATS

STSJC de 31 de maig de 2018 (JUR/2018/239888)

Recurs de cassació 60/2017

Ponent: Jordi Seguí Puntas

Article 228-1 [CCCat]. Menors desemparats. 1. Es consideren desemparats els menors que estan en una situació de fet en la qual els manquen els elements bàsics per al desenvolupament integral de llur personalitat, o que estan sotmesos a maltractaments físics o psíquics o abusos sexuals, sempre que per a llur protecció efectiva calgui aplicar una mesura que impliqui la separació del menor del seu nucli familiar. 2. L'entitat pública competent ha d'adoptar les mesures necessàries per a assolir la protecció efectiva dels menors desemparats, d'acord amb el que estableixen aquest codi i la legislació sobre la infància i l'adolescència.

La situació de desemparament descrita en els articles 228-1 a 228-9 CCCat coincideix amb la que s'estableix en la Llei 14/2010, de 27 de maig, dels drets i les oportunitats en la infància i l'adolescència (d'ara endavant, LDOIA). La norma catalana descriu els efectes que aquesta situació provoca en la potestat parental (assumpció de les funcions tutelars sobre el menor per part de l'entitat pública competent, amb suspensió de la potestat parental o de la tutela ordinària) i remet a la LDOIA les qües-

tions relatives als indicadors de desemparament, al procediment, al règim d'impugnació, a la revisió per canvi de circumstàncies i a les mesures de protecció.

S'estableixen normativament dues situacions que mereixen la protecció dels infants i els adolescents: en primer lloc, les situacions de risc, és a dir, aquells casos en què el desenvolupament i el benestar de l'infant o l'adolescent es veuen limitats o perjudicats per qualsevol circumstància personal, social o familiar, i que no requereixen la separació del nucli familiar per tal de protegir efectivament l'infant o l'adolescent; i, en segon lloc, els supòsits de desemparament, caracteritzats perquè els infants o els adolescents es troben mancats dels elements bàsics per al desenvolupament integral de la personalitat i que exigeixen, per a una protecció efectiva, una mesura que impliqui la separació del nucli familiar. La situació de desemparament queda reservada, per tant, als supòsits més greus.

Convé assenyalar que, en els supòsits de desemparament, la Direcció General d'Atenció a la Infància i a l'Adolescència (d'ara endavant, DGAIA) exerceix la protecció tot assumint les funcions tutelars que li corresponen (art. 109 LDOIA i 228-3 CCCat). Pel que fa a les situacions de risc, els ens locals seran els responsables de les intervencions socials preventives per tal d'identificar-les (art. 81 LDOIA) i adoptar les mesures adequades per a actuar contra aquesta situació (art. 99 LDOIA).

Si bé la Sentència esmenta una millora de la situació de la mare, és palès que continua subsistint l'indicador de risc en forma de negació per part de la mateixa mare de la seva coresponsabilitat en la creació de la situació, la qual cosa va comportar, l'any 2014, la declaració de desemparament dels fills; la mare tampoc no reconeix les dificultats que han sorgit en l'educació dels menors ni es mostra partidària d'introduir canvis substancials en l'atenció dels menors si tornessin amb ella. Conseqüentment, el TSJC desestima el recurs i manté la separació de la guarda materna que caracteritza les situacions de desemparament.

STSJC de 4 de juny de 2018 (JUR/2018/241150)

Recurs de cassació i extraordinari per infracció processal 133/2017

Ponent: José Francisco Valls Gombau

La Sentència parteix de la declaració de desemparament d'un menor promoguda per la DGAIA i ratificada per una resolució judicial. El menor presentava un estat de vulnerabilitat (bloqueig emocional, comportament inadequat i dificultat de contenció dels esfínters) com a conseqüència de l'absoluta desatenció per part del pare (ingressat a la presó) i de les mancances educatives de la mare, amb qui vivia.

Se sol·licita la revocació de la declaració de desemparament perquè els informes dels equips d'assistència palesen una evolució favorable de la situació en què es troba el menor; la desaparició posterior dels indicadors de risc a causa de l'evolució positiva de la mare i el fill i de la bona disposició d'aquella per a seguir les instruccions dels

tècnics dels equips de suport; i l'extinció de qualsevol indicador de desemparament en la situació del menor, amb la subsistència només d'una situació de risc que ha de ser tractada per l'Administració mitjançant les mesures d'atenció social i educativa escaients d'acord amb el que disposen els articles 103 i 104 LDOIA.

La DGAIA serà la responsable de promoure el trànsit des d'un règim de desemparament al règim de risc, segons el que sigui més favorable a l'interès superior del menor *ex* article 211-6 CCCat.

1.4. RELACIONS PERSONALS

STSJC de 13 de setembre de 2018 (JUR/2018/292640)

Recurs de cassació i extraordinari per infracció processal 164/2016

Ponent: Jordi Seguí Puntas

Article 236-4 [CCCat] Relacions personals.

[...]

2. Els fills tenen dret a relacionar-se amb els avis, els germans i altres persones pròximes, i tots aquests tenen també el dret de relacionar-se amb els fills. Els progenitors han de facilitar aquestes relacions i només les poden impedir si hi ha una causa justa.

El caràcter privilegiat de les relacions dels menors amb l'entorn més proper queda palès en l'article 236-4.2 CCCat, que distingeix entre «els avis, els germans i altres persones pròximes».

En el Codi de família, l'article 132 exposava que els pares eren els únics que havien de facilitar la relació dels seus fills amb les persones properes i només la podien impedir si hi havia una causa justa; en la redacció que dona a aquest precepte el llibre segon del CCCat, la relació dels fills amb les persones properes s'estableix com un dret tant d'aquests com de les persones a les quals es refereix l'article 236-4.2 CCCat, amb la qual cosa s'evita, així, considerar aquesta relació com una norma pròpia, exclusivament, de la responsabilitat parental.

Una interpretació teleològica, sistemàtica i gramatical de l'article 236-4.2 CCCat permet concloure que el legislador català pretén presumir que els parents més propers al menor —a banda dels progenitors— són els avis i els germans, com a integrants en condicions normals del seu entorn familiar, i la relació personal amb aquests s'ha d'afavorir sense necessitat de cap altre condicionant. Pel que fa a la resta de parents (normalment, oncles i cosins), són considerats pròxims sempre que concorri un signe o un indicatiu revelador d'un vincle afectiu específic amb el menor, que calgui reforçar o consolidar mitjançant l'establiment d'un règim ordenat de relacions personals.

La STSJC de 13 de setembre de 2018 considera la demandant persona pròxima al nebot, ja que li és propera des que va néixer i pot ajudar-lo en el seu desenvolupament integral. Així mateix, no s'aporta cap prova pericial sòlida que assenyali la repercussió negativa que podria tenir la relació tieta-nebot en l'estabilitat emocional d'aquest, que pateix una discapacitat psíquica greu. Així, hom parteix del principi de l'interès superior del menor, establert per l'article 211-6 CCCat, regla que esdevé principi general i que l'aplicador del dret ha de ponderar en cada cas concret. Per aquest motiu, el TSJC conclou que les dues primeres trobades s'han de vehicular sota la supervisió de tècnics del Punt de Trobada.

1.5. EFECTES DE LA NUL·LITAT DEL MATRIMONI, DEL DIVORCI I DE LA SEPARACIÓ JUDICIAL

1.5.1. *Compensació econòmica per raó de treball*

STSJC de 21 de juny de 2018 (RJ/2018/4497)

Recurs de cassació i extraordinari per infracció processal 118/2017

Ponent: Maria Eugènia Alegret Burgués

Article 232-5 [CCCat]. Compensació econòmica per raó de treball. 1. En el règim de separació de béns, si un cònjuge ha treballat per a la casa substancialment més que l'altre, té dret a una compensació econòmica per aquesta dedicació sempre que en el moment de l'extinció del règim per separació, divorci, nul·litat o mort d'un dels cònjuges o, si s'escau, del cessament efectiu de la convivència, l'altre hagi obtingut un increment patrimonial superior d'acord amb el que estableix aquesta secció.

La regulació de la compensació econòmica per raó de treball en el CCCat s'avé amb la intencionalitat legislativa de proporcionar pautes més clares i regles que facilitin la determinació de la procedència i el càlcul de la compensació. Així, doncs, fins a l'aprovació de la nova norma, l'aplicació de la compensació econòmica per raó de treball havia generat força problemes a causa de la migradesa de la regulació, cosa que comportava que a la pràctica hagués esdevingut un factor de difícil predicció, atès l'elevat marge de discrecionalitat de l'autoritat judicial.

La nova regulació promou un fonament basat únicament en el desequilibri que produeix en les economies dels cònjuges el fet que un faci una tasca que no genera excedents acumulables i l'altre en faci una altra que sí que en genera. Així, la regulació abandona tota referència a la compensació com a remei substitutori d'un enriquiment injust i prescindeix de la idea de sobrecontribució a les despeses familiars que apareixia implícita en la fórmula operada pel Codi de família (art. 41).

Per tant, si una de les parts ha treballat substancialment més que l'altra per a la casa i també ho ha fet en els negocis de la primera amb una retribució insuficient, la suma dels dos factors ha de comportar un increment de la compensació, i no pas una rebaixa, com es va acordar en la sentència contra la qual es recorre.

1.5.2. *Any de viduïtat i quarta vidual*

STSJC de 26 de juliol de 2018 (JUR/2018/302949)

Recurs de cassació 7/2018

Ponent: Jordi Seguí Puntas

Art. 231-31 [CCCat]. Any de viduïtat. 1. Durant l'any següent a la mort d'un dels cònjuges, el supervivent no separat legalment o de fet que no sigui usufructuari universal del patrimoni del premort té dret a continuar usant l'habitatge conjugal i a ésser alimentat a càrrec d'aquest patrimoni, d'acord amb el nivell de vida que havien mantingut els cònjuges i amb la importància del patrimoni.

Art. 452-1 [CCCat]. Dret a la quarta vidual. 1. El cònjuge vidu o el convivent en parella estable que, amb els béns propis, els que li puguin correspondre per raó de liquidació del règim econòmic matrimonial i els que el causant li atribueixi per causa de mort o en consideració a aquesta, no tingui recursos econòmics suficients per a satisfer les seves necessitats té dret a obtenir en la successió del cònjuge o convivent premort la quantitat que calgui per a atendre-les, fins a un màxim de la quarta part de l'actiu hereditari líquid, calculat d'acord amb el que estableix l'article 452-3.

L'any de viduïtat és un dret vidual familiar que es fonamenta en la comunitat de vida que es va instaurar amb el matrimoni o la convivència estable en parella, i té caràcter legal, intransmissible i temporal. En la regulació establerta pel CCCat, aquest dret ja no és pròpiament un correctiu del règim de separació de béns, ja que es reconeix amb independència de quin hagi estat el règim econòmic a què estaven sotmeses les relacions patrimonials dels cònjuges.

L'adverbi de temps *durant* que empra l'article 231-31.1 CCCat serveix al legislador català per a proclamar la durada del dret, però no fa referència a cap termini d'exercici judicial d'aquest.

L'adquisició del dret és automàtica. Ara bé, si els hereus del premort o tercers s'hi oposessin, el supervivent hauria de promoure l'acció judicial que correspongués, que es regiria per les regles generals de la prescripció. L'article 231-31 CCCat fa referència a la durada d'un dret de tipus familiar (que es regirà pel termini general de prescripció *ex art.* 121-21 CCCat), i no a un poder de configuració jurídica sotmès, per tant, a un termini de caducitat (art. 122-1.1 CCCat).

En conclusió, el TSJC assenyalava que la temporalitat que indica l'article 231-31.1 CCCat no es pot confondre amb el termini per al seu exercici, que queda sotmès al que s'estableixi en el llibre primer del CCCat.

Pel que fa al dret a la quarta vidual, que en la regulació del llibre quart continua sense ésser un dret legitimari, es pot reclamar sempre que calgui per a cobrir les necessitats vitals del vidu o del convivent. La falta de recursos es pot determinar tot analitzant quina és la situació econòmica del supervivent en el moment de la mort del consort o convivent, i per aquest motiu la tinença d'un patrimoni, l'adquisició de béns per algun títol hereditari i la perspectiva de futurs ingressos incideixen en els recursos de què hom disposa per a satisfer les pròpies necessitats i, per tant, repercuteixen en el reconeixement del dret a la quarta vidual i en el seu import. El que la norma no permetria és que a través de la quarta vidual el supervivent gaudís d'un nivell de vida més elevat que el que tenia abans de la mort del cònjuge o del convivent. Per tant, cal examinar la quarta vidual com un límit, que no ha de ser màxim, en els casos en què el cònjuge vidu o el convivent en parella estable té béns propis suficients per a satisfer les seves necessitats.

En el cas descrit per la STSJC, la senyora C. no va quedar en una situació de pobresa absoluta quan va morir la seva parella estable, ja que disposava de recursos suficients que li permetien atendre les seves necessitats bàsiques i, per tant, la quarta vidual no cal que arribi a la quarta part de l'actiu hereditari líquid, sinó que és suficient atribuir-li la meitat d'aquest percentatge.

1.6. DESHERETAMENT PER ABSÈNCIA CONTINUADA DE RELACIÓ FAMILIAR

STSJC de 31 de maig de 2018 (JUR/2018239320)

Recurs de cassació 163/2017

Ponent: Jordi Seguí Puntas

Article 451-17.2e [CCCat]. Causes de desheretament. 1. El causant pot privar els legitimaris de llur dret de llegítima si en la successió concorre alguna causa de desheretament.

2. Són causes de desheretament:

[...]

e) L'absència manifesta i continuada de relació familiar [...].

Si la causa de desheretament feta valer pel testador consisteix en una absència interrompuda de relació familiar, caldrà examinar si aquesta és continuada i manifesta i valorar, si escau, la possible imputabilitat al legitimari o al mateix testador tenint en compte tota la durada de la manca de relació, de manera que no té cap sentit restringir-la a l'època immediatament anterior a la formalització del desheretament.

Convé remarcar d'antuvi que la tendència descrita pel dret de successions més modern és la d'afavorir el repartiment equitatiu dels béns del causant, partint de l'anàlisi de la conducta que ha tingut el legitimari amb el causant i del manifest afebliment de la llegítima catalana —o de l'enfortiment dels vincles familiars—. Així, el TSJC ja assenyalà en la Sentència de 2 de febrer de 2017 (RJ/2017/1596) que, atesa la posició preeminent que tenen els progenitors respecte dels fills durant la minoria d'edat, se'ls imposa el compliment estricte de les funcions de la responsabilitat parental (bàsicament, tenir cura dels fills *ex art.* 236-17.1 CCCat); ara bé, en els darrers anys de vida dels progenitors la situació s'inverteix i són precisament els descendents els qui han de protegir materialment i afectivament els seus ascendents, sobretot si estan desvalguts o malalts.

En el cas descrit en la Sentència, l'absència de relació familiar (més de tres dècades) és imputable al testador, ja que abandonà el domicili familiar quan els fills només tenien catorze, deu i nou anys, i no consta que més tard el pare fes cap intent de reprendre la relació afectiva amb els fills. Per tant, el desheretament és injust perquè és el mateix causant qui propicià el distanciament i a qui és exclusivament imputable la manca de tracte.

2. DRETS REALS

2.1. PROPIETAT HORIZONTAL: IMPUGNACIÓ D'ACORDS

STSJC de 7 de juny de 2018 (JUR/2018/238440)

Recurs de cassació 214/2016

Ponent: Jordi Seguí Puntas

Article 553-4.4 [CCCat]. Crèdits i deutes. Els crèdits meriten interessos des del moment en què se n'ha de fer el pagament corresponent i aquest no es fa efectiu.

Es recorre l'establiment d'un recàrrec del 10% sobre les quotes insatisfetes, que va acordar la junta de propietaris i que constava en l'ordre del dia de la junta ordinària de la comunitat, i amb el qual es donava satisfacció a les exigències de publicitat i transparència pròpies del règim de propietat horitzontal.

La previsió de la imposició de recàrrecs al propietari morós és una mesura que pot adoptar la junta de propietaris a fi d'incentivar el pagament pels propietaris de les despeses comunes aprovades per la junta a l'empara de l'article 553-4.2 CCCat.

En un sentit similar, la Resolució JUS/2216/2016, de 14 de setembre, de la Direcció General de Dret i d'Entitats Jurídiques, va establir que res no impedeix que la comunitat de propietaris estableixi un recàrrec i uns interessos de demora en cas d'im-

pagament de deutes per part dels propietaris i que, si escau, correspon al legislador, i no al registrador de la propietat o al notari, establir límits a les clàusules estatutàries que els fixin, i correspon a l'autoritat judicial moderar-ne, si escau, l'aplicació.

Aquest tipus d'acords no impliquen l'establiment o la modificació dels criteris generals per a fixar quotes —que és una de les matèries de competència de la junta de propietaris *ex art. 553-19.2f CCCat*—, i encara menys comporten una alteració de les quotes, ja que el recàrrec s'aplica estrictament sobre el deute concret impagat, si bé incideix, això sí, en la forma de compliment d'una de les obligacions fonamentals dels propietaris: sufragar les despeses comunes un cop liquidat el deute, segons la quota de participació i l'acord de la junta (art. 553-4.2 i 553-45.1 CCCat).

2.2. COMUNITAT DE BÉNS: DIVISIÓ DE LA COSA COMUNA

STSJC de 5 de juliol de 2018 (RJ/2018/2846)

Recurs de cassació i extraordinari per infracció processal 6/2018

Ponent: Maria Eugènia Alegret Burgués

Article 552-11 [CCCat]. Procediment de la divisió. [...]

5. L'objecte de la comunitat, si és indivisible, o si desmereix notablement en dividir-se, o és una col·lecció que integra el patrimoni artístic, bibliogràfic o documental, s'adjudica al cotitular o la cotitular que hi tingui interès. Si n'hi ha més d'un, al que hi tingui la participació més gran. En cas d'interès i participació iguals, decideix la sort. L'adjudicatari o adjudicatària ha de pagar als altres el valor pericial de llur participació, que en cap cas no té la consideració de preu ni d'excés d'adjudicació. Si cap cotitular no hi té interès, es ven i es reparteix el preu.

El dret civil català reconeix al comuner el dret de separar-se de la comunitat i demanar la fi d'aquesta i el repartiment del bé compartit. Així, l'article 552-10.1 CCCat estableix que qualsevol cotitular pot exigir, en qualsevol moment i sense necessitat d'expressar-ne els motius, la divisió de l'objecte de la comunitat, i aquesta acció és imprescriptible (art. 121-2 CCCat) i imperativa per als altres comuners (tret que hi hagi un pacte en contra d'una durada determinada). El CCCat és aplicable encara que la comunitat s'hagués establert abans de l'entrada en vigor del llibre cinquè, atès que la disposició transitòria cinquena d'aquest estableix la subjecció total al nou règim de les situacions de comunitat existents abans de la seva entrada en vigor, fins i tot pel que fa a l'administració i el procediment de divisió.

La STSJC de 5 de juliol de 2018 revalida el criteri de la STSJC de 3 de novembre de 2016 (RJ/2016/6334), de manera que cal ponderar en cada cas l'interès de les parts en el bé, considerat en si mateix, i en cas que els interessos fossin equivalents, haurà de decidir la sort.

Els interessos de totes dues parts es consideren objectivament equivalents i, per tant, no hi ha cap raó de pes per a adjudicar la finca a la copropietària recurrent enfront de l'altra copropietària.

3. DISPOSICIONS GENERALS: PRESCRIPCIÓ

STSJC de 19 d'abril de 2018 (RJ/2018/3903)

Recurs de cassació 14/2007

Ponent: Il·lm. Jordi Seguí Puntas

Article 121-21 [CCCat]. Prescripció triennial. Prescriuen al cap de tres anys:

[...]

b) les pretensions relatives a la remuneració de serveis i d'execucions d'obra.

El cas tracta de l'execució d'obres de reforma amb aportació de materials. Els supòsits més freqüents d'execució d'obra són aquells en què el contractista subministra també els materials.

El termini de prescripció a què estan sotmeses les pretensions relatives a la remuneració d'un arrendament d'obra amb aportació de materials és el previst en el subapartat *b* de l'article 121-21 CCCat (tres anys), i no el general de l'article precedent (deu anys).

El recurs de cassació demana que es fixi com a doctrina jurisprudencial aquest criteri (a l'empara de l'art. 3*b* de la Llei 4/2012, de 5 de març, del recurs de cassació en matèria de dret civil a Catalunya) i es ratifiqui, així, el que es va establir en l'única sentència de cassació dictada sobre la matèria, la STSJC de 13 de juliol de 2015 (RJ/2015/4626).

La regulació de la prescripció catalana és sistemàtica i segueix l'exemple establert en les propostes harmonitzadores del dret contractual europeu (per exemple, vegeu l'art. 14:201 dels Principis Europeus de Dret Contractual [PECL] i l'art. III.-7:201 del Projecte de Marc Comú de Referència [DCFR], que estableixen un termini general de prescripció de tres anys).